N. 3352.

CURRENDA XVII.

A. D. 1870.

L. 2118.

Dodatek do ustawy wojskowéj z dnia 5. Grudnia 1868.

(Dokończenie do kurend IX, X, XI, XII, XIII i XIV, XV i XVI.)

§. 130.

Udowodnienie naukowego uzdolnienia zapomocą examinu.

1. Przedmioty examinacyjne są następujące:

A. matematyka, a mianowicie:

a) algebra,

b) planimetrya i

c) stereometrya;

B. historya,

C. geografia,

D. łacina i

E. któryś drugi z panujących w Austryacko-Węgierskiéj Monarchii języków, albo zamiast jednego z tych języków francuzki lub angielski język.

Zamiast stereometryi mogą aspiranci dowolnie zdawać examin z dwóch następujących przedmiotów, a mianowicie: z arytmetyki kupieckiéj, historyi naturalnéj, fizyki lub chemii.

Kto się poddaje examinowi z arytmetyki kupieckiéj, ma być examinowany ze szczegółowéj geografii austryacko-węgierskiéj Monarchii, z przeważném uwzględnieniem handlu i przemysłu, tudzież ich statystyki.

Kto się nie poddaje examinom pod *D.* lub *E.*, może zamiast każdego z nich zdawać examin z jednego z oznaczonych w ustępie 2. przedmiotów, przyczém wybór przedmiotu o tyle jest nieograniczony, o ile aspirant nie wybrał już zamiast stereometryi dwóch z pomiędzy tych przedmiotów.

2. Co do objętości pojedynczych przedmiotów wymagać się będzie:

A l g e b r y: aż włącznie do zrównań drugiego stopnia z jedną niewiadomą;

planimetryi: łączenie z głównémi właściwościami linij przecięcia stożkowego;

stereometryi: całéj;

z historyi: znajomość głównych zdarzeń powszechnéj historyi świata aż do drugiego pokoju paryzkiego, tudzież bliższa znajomość dziejów Austryacko-Węgierskiéj Monarchii;

z geografii: ogólna znajomość matematycznéj i fizycznéj geografii, i geograficznych stósunków pięciu części świata, tudzież szczegółowa znajomość środkowéj Europy i specyalnéj geografii Austryacko-Węgierskiéj Monarchii:

z łaciny: przekład jakiegoś zadania na język łaciński, wykład z Salustyusza lub Cezara;

z historyi naturalnéj: ogólna znajomość trzech królestw przyrody;

z fizyki: znajomość najważniejszych prawideł;

z chemii: znajomość elementarnych zasad z uwzględnieniem ich zastósowania do najważniejszych gałęzi przemysłu.

3. Cały examin ma się odbywać w języku, którym aspirant najlepiéj włada, a w którym wymagać się będzie gruntowéj znajomości gramatyki, jakoteż zdolności wyrobienia na dany temat zadania bez błędów ortograficznych i z dobrą stylizacyą.

Żądana od aspiranta znajomość drugiego języka (pod *E.*) ma być udowodnioną dobrym przekładem jakiegoś zadania, albo też tylko odpowiedzią na ustne pytania.

§. 131.

Uchwały komisyi examinacyjnéj.

Odwołanie się przeciw uchwałom komisyi examinacyjnéj nie ma miejsca.

§. 132.

Upoważnione do przyjmowania jednorocznych ochotników oddziały wojska; kompetencya do rozstrzygania podań o przyjęcie.

1. Do przyjmowania jednorocznych ochotników obudwu w §. 120., 4. wymienionych kategoryj do służby w stanie zbrojnym są upoważnione:

pułki piechoty liniowéj,
noszący najwyższe Imię pułk strzelców tyrolskich,
bataliony strzelców polowych,
oddział sanitarny,
pułki konnicy,
pułki artyleryi,
bataliony artyleryi fortecznéj,
pułki inżynieryi,
pułk pionierów i
korpus pociągów wojskowych, tudzież
marynarka wojenna (§. 146.).

Przyjmowanie jednorocznych ochotników do rezerwowych kompanij batalionów strzelców polowych, pułków inżynieryi i pułku pionierów, jakoteż do kadr uzupełniających w ogóle nie jest dozwolone.

2. Przyjmowanie jednorocznych ochotników, czy to do służby na koszt własny, czy też na koszt wspólnego budżetu wojennego, jest dozwolone w nieograniczonej liczbie.

Tylko do służby w zbrojnym stanie oddziału sanitarnego i korpusu pociągów wojskowych przyjmować się będzie rocznie, a mianowicie do pierwszego nie więcéj jak 15, do drugiego nie więcéj jak 25 aspirantów, i potrzeba starać się o pozwolenie do tego u państwowego Ministerstwa Wojny.

§. 133.

Odprawa aspirantów ze strony oddziałów wojskowych dla niedostateczności dowodów; odwołanie się.

1. Jeźli aspirant zostanie odprawionym dla niedostateczności przedłożonych dowodów, należy wydać mu na to piśmienną rezolucyę.

2. Jeźli odprawa ze strony oddziału wojskowego nastąpi dla niedostateczności dowodu uzdolnienia naukowego, a może też tylko ze względu na przedłożone zarazem świadectwo ubóstwa, natenczas wolno aspirantowi w przeciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia rezolucyi, wnieść rekurs *) albo do najbliższéj swego miejsca pobytu, albo też do komisyi examinacyjnéj téj dywizyjnéj komendy wojska, któréj podlega dający odprawę oddział wojskowy.

3. Komisya examinacyjna rozstrzyga w tedy, czy przedłożone świadectwa są jako dowody naukowego uzdolnienia do jednorocznéj służby ochotniczéj, a może także w oznaczonym pod 2. kierunku dostateczne lub nie, i odprawia aspirata, lub powołuje go według okoliczności do złożenia examinu.

4. Także w takich wypadkach, jeźli u oddziału wojskowego zachodzi wątpliwość co do ważności przedłożonych dowodów naukowego uzdolnienia, można zasięgać w téj mierze rozstrzygnienia komisyi examinacyjnéj.

5. Odwołanie się przeciw orzeczeniu komisyi examinacyjnéj nie ma miejsca.

§. 137.

Czas służby prezencyjnéj.

Czas służby prezencyjnéj jednorocznych ochotników zaczyna się w okolicznościach normalnych z dniem 1. Października, a kończy z dniem 30. Września roku następnego.

Stawienie się ochotników do służby prezencyjnéj w innym niż wyżoznaczonym terminie nie jest dozwolone.

---

*) Te rekursa są wolne od opłaty należytości.

§. 138.

Odłożenie jednorocznéj służby prezencyjnéj.

1. Przysłużające podług §. 121., 3. jednorocznemu ochotnikowi uwzględnienie co do odłożenia służby prezencyjnéj, może być przyznane aspirantowi, jeźli uprasza o to przy wniesieniu podania o przyjęcie, na czas trwania pokojowych stósunków najdaléj do 1. Października tego roku kalendarzowego, w którym kończy 25. rok wieku.

2. Ochotnicy, którym dozwolone zostało odłożenie rozpoczęcia służby mają być aż do oznaczonego w dokumencie urlopu terminu puszczeni na urlop.

§. 139.

Rozpoczęcie jednorocznéj służby prezencyjnéj.

1. W terminie, kiedy ma nastąpić rozpoczęcie służby prezencyjnéj, powinien ochotnik w tym celu zgłosić się u komendy tego korpusu wojska, do którego etatu należy, kandydaci do zawodu lékarskiego zaś i farmaceuci u komendy obranego szpitalu garnizonowego lub oddziałowego, a względnie u wojskowego zakładu aptécznego.

2. Jeźli ochotnik w wyżwspomnionym terminie nie znajduje się w miejscu rozłożenia oddziału, do którego etatu należy, wolno mu odbyć, służbę prezencyjną przy innym korpusie wojska tego samego rodzaju broni, do którego ma zgłosić się w należytym czasie.

Ochotnicy, zgłaszający się w ten sposób dla rozpoczęcia służby do innego korpusu wojska, bez względu na to, czy odbywają służbę na koszt własny, czy téż wspólnego budżetu wojennego, nie mogą być pod żadnym warunkiem odprawiani, mają być owszem na czas służby prezencyjnéj zapisani jako przydzieleni, u własnego zaś oddziału, jeźli odbywają służbę w zbrojnym stanie, mają być zaliczeni do przepisanego etatu.

Rozpoczęcie służby ma być z równoczesném przesłaniem dokumentu urlopu przynależnemu oddziałowi oznajmione, i będzie w księdze etatowéj stósownie zanotowane.

3. Jeźli zostanie udowodnionem, że ochotnik dla niespodziewanéj przeszkody nie może odbyć służby prezencyjnéj w roku, który sam sobie wybrał, natenczas może za przyzwoleniem téj władzy wojskowéj, która dozwoliła mu wstąpić jako ochotnikowi, odłożyć służbę prezencyjną w granicy dozwolonéj prawem (§. 138. 1.) na rok inny.

4. Jeźli ochotnik do służby na koszta wspólnego budżetu wojennego rozpoczyna służbę prezencyjną dopiero po dłuższéj przerwie, natenczas ma przy rozpoczęciu służby wykazać nanowo swoje ubóstwo (§. 128.).

§. 141.

Ubranie, zaopatrzenie i uzbrojenie ochotników stanu zbrojnego w ciągu jednorocznéj służby prezencyjnéj.

1. Ochotnikowi do służby na własny koszt wolno nosić uniform z cienkiego su-

kna tak w służbie, jak poza służbą, jednak musi cały ubiór i barwą i krojem ściśle odpowiadać przepisom uniformowym.

2. Broń otrzyma ochotnik ze strony korpusu wojska ze składu zasobowego.

3. Służącemu na własny koszt ochotnikowi stanu zbrojnego (z wyjątkiem artyleryi i korpusu pociągów wojskowych, gdzie koszta uzbrojenia żołnierza są bardzo małe), wolno potrzebne do swego uzbrojenia artykuły — jeźli nie chce ich kupić sobie, wziąść ze skarbu wojskowego na czas trwania roku prezencyi. W takim razie ma ochotnik zaraz przy rozpoczęciu służby prezencyjnéj przy piechocie, przy strzelcach, w oddziale inżynieryi i przy pionierach zapłacić jako wynagrodzenie za zużycie w ciągu służby artykułów uzbrojenia pięć złotych reńskich, a przy konnicy za uzbrojenie własne i przyrządy na konia dziesięć złotych reńskich i dwadzieścia centów.

4. Asenterowany do konnicy ochotnik do służby na koszt własny, ma przy rozpoczęciu służby prezencyjnéj albo przywieść ze sobą kupionego za własne pieniądze, zupełnie zdatnego do służby wierzchowca, i w ciągu służby w tym stanie go utrzymywać i żywić, albo też może od tego pułku konnicy, do którego wstąpił, za złożeniem zaraz przy rozpoczęciu służby prezencyjnéj na raz wynagrodzenia ryczałtowego w kwocie

200 złr. wal. austr. za ciężkiego, a

180 „ „ „ „ lekkiego wierzchowca, łącznie z wyżywieniem, podkuwaniem, przypadającemi w razie potrzeby kosztami kuracyi i umieszczeniem, otrzymać takowego do używania od skarbu wojskowego.

5. Potrzebny do wyżywienia własnego wierzchowca furaż może ochotnik przy konnicy, jeźli życzy sobie tego, pobierać w ciągu swéj służby prezencyjnéj ze strony swego korpusu wojskowego od skarbu, za złożeniem oznaczonéj każdocześnie ceny reluicyjnéj.

6. Jeżeli własny wierzchowiec ochotnika skutkiem używania w służbie zniszczeje, otrzyma tenże do użytku służbowego bezpłatnie innego konia, nie ma jednak żadnego prawa do wynagrodzenia za swego konia, który padł, lub stał się niezdatnym do służby.

7. Gdyby ochotnik przy konnicy, któremu dano na czas służby konia eraryalnego pod warunkami pod 4. wymienionemi, miał być przed ukończeniem swojéj służby prezencyjnéj uwolnionym, natenczas należy mu zwrócić obliczoną podług rat miesięcznych część złożonéj kwoty ryczałtowéj za nieodbyty jeszcze czas służby.

8. Ci ochotnicy zbrojnego stanu, którzy kosztem wspólnego budżetu wojennego będą odziewani, uzbrajani i zaopatrywani, pobierają należytości najniższéj klasy żołdu tego korpusu wojska, w którym odbywają jednoroczną służbę prezencyjną.

9. Jeźli ochotnik do służby o własnym koszcie udowodni w ciągu albo też zaraz przy rozpoczęciu swojéj służby prezencyjnéj, że nie jest już w stanie utrzymać się

z własnych funduszów, a dowody jego naukowego uzdolnienia nie odpowiadają zakreślonemu w téj instrukcyi wymaganiu, by mógł być przyjętym jako jednoroczny ochotnik na koszt wspólnego budżetu wojennego, natenczas przechodzi taki ochotnik do kategoryi obowiązanych do trzyletniéj służby prezencyjnéj.

Tacy ochotnicy dostępują prawa przeniesienia do rezerwy dopiéro po upływie trzyletniéj służby w linii, licząc od dnia rozpoczęcia służby prezencyjnéj, ale rozumie się samo przez się, że mają być potém przeniesieni do tego roku rezerwy, do którego podług czasu swego asenterowania należą.

Jeźli jednak przedłożone dowody jego naukowego uzdolnienia odpowiadają wymaganiu zakreślonemu względem przyjęcia ubogich ochotników, i jeźli oraz zostanie przedłożonem świadectwo ubóstwa, wówczas ma być dotyczący ochotnik przyjętym do kategoryi ochotników do służby na koszt wspólnego budżetu wojennego.

§. 142.

Jednoroczna służba prezencyjna kandydatów zawodu lékarskiego, weterynarzy i farmaceutów; ich należytości.

1. Uczniowie medycyny używani będą w ciągu swéj jednorocznéj służby ochotniczéj w szpitalach garnizonowych swego miejsca nauk jako wojskowo-lékarscy elewi, doktorowie zaś wszech umiejętności lékarskich albo téż tylko doktorowie medycyny, jako lékarze asystujący w szpitalach garnizonowych i większych szpitalach oddziałowych.

2. Ci ubodzy uczniowie medycyny, którzy w ciągu swéj służby ochotniczéj mają być kosztem wspólnego budżetu wojennego odziewani, uzbrajani i zaopatrywani, pobierają, oprócz pauszaliów na odzież w kwocie 80 złr. w. a., w ciągu swojéj służby należytości pomocnika szpitalnego I. klasy.

3. Doktorowie, odbywający swoją jednoroczną służbę ochotniczą jako lékarze-asystenci, mają stopień porucznika i pobierają, — jeźli jako ubodzy zaopatrywani będą ze wspólnego budżetu wojennego, — płacę porucznika niższéj kategoryi.

4. Praktykanci weterynarscy, którzy posiadają dyplom, odbywają służbę ochotniczą jako prowizoryczni niżsi weterynarze, ci zaś, którzy kurs weterynarski wprawdzie ukończyli, ale dyplomu jeszcze nie otrzymali, jako konowałowie, do któréjto służby zresztą także i piérwsi wedle potrzeby używani będą.

5. Praktykanci, którzy posiadają dyplom weterynarski, pobierają w takim razie, jeźli jako ubodzy zaopatrywani będą kosztem wspólnego budżetu wojennego, i jeźli dla braku konowałów lub weterynarzy w zupełności służbę taką pełnią, należytości konowała (nowego systemu), jeźli zaś nie ma takiego braku, należytości najniższéj klasy żołdu swojego korpusu wojskowego, w każdym razie jednak otrzymają pauszale na odzież w kwocie 80 złr. waluty austryackiéj.

6. Praktykanci, którzy kurs weterynarski wprawdzie ukończyli, ale dyplomu weterynarskiego jeszcze nie otrzymali, należą, — jeżli jako ubodzy otrzymują zaopatrzenie ze wspólnego budżetu wojennego, — do najniższéj klasy żołdu szeregowców tego korpusu wojska, w którym służą.

7. Słuchacze farmaceutyki, jeżli odbywają służbę swoją ochotniczą przed uzyskaniem stopnia magistra, będą pod nadzorem urzędników wojskowych używani jako pomocnicy aptekarscy do manipulacyi i do wydawania lékarstw, i mają być obznajomieni ze wszystkiemi obowiązkami niższego urzędnika.

Tacy farmaceuci pobierają, — jeżli otrzymują zaopatrzenie ze wspólnego budżetu wojennego, — należytości laboranta drugiéj klasy, a oprócz tego pauszale na odzież w kwocie 80 złr. waluty austryackiéj.

8. Farmaceuci, którzy posiadają dyplom magistra farmaceutyki, stoją na równi z wojskowymi elewami aptécznemi, a jeżli utrzymywani są ze wspólnego budżetu wojennego, pobierają także ustanowione dla tych elewów należytości.

9. Lékarze-asystenci i elewi apteczni, którzy w ciągu swéj służby prezencyjnéj pobierają już jaką gażę, mają sprawić sobie sami zupełny uniform.

10. Doktorowie medycyny, dyplomowani weterynarze i dyplomowani farmaceuci, którzy chcą odbywać jednoroczną służbę ochotniczą w tych charakterach swoich, mają z przedłożeniem swoich dyplomów wnieść prośbę o mianowanie swoje na wojskowego lekarza-asystenta, względnie na prowizorycznego niższego weterynarza lub elewa aptécznego, przed rozpoczęciem ochotniczéj służby prezencyjnéj, za pośrednictwem tego oddziału wojskowego lub zakładu, w którym chcą służyć, do państwowego Ministerstwa Wojny; doktorowie zaś medycyny, którzy odbywają służbę przy marynarce wojennéj za pośrednictwem admistracyi portowéj w Poli, do sekcyi marynarki państwowego Ministerstwa Wojny.

§. 143.

Jednoroczna ochotnicza służba zaopatrzenia.

1. Ażeby pokryć większą potrzebę urzędników zaopatrzenia w czasie wojny przez rezerwę, mogą jednoroczni ochotnicy, którzy jako tacy podług postanowień, zawartych w poprzednich paragrafach, przyjęci zostali do służby w stanie zbrojnym, a w skutek odbytych nauk lub powołania swego zdolni są także do użycia w służbie zaopatrzenia, być przypuszczani na własną prośbę i za przyzwoleniem państwowego Ministerstwa Wojny do służby w branszy urzędników zaopatrzenia.

2. Są do tego sposobni:

a) ukończeni elewowie agronomicznych zakładów naukowych i szkół rolniczych, tudzież uczniowie akademij handlowych, technicznych zakładów naukowych, wyższych gimnazyów i wyższych szkół realnych;

b) tacy, którzy przy większych posiadłościach gruntowych wykształcili się w służbie ekonomicznéj;

c) praktykanci, komisanci i ajenci handlowi z bransz koleji żelaznych, żeglugi parowéj, tudzież prywatnych przedsiębiorstw spedycyjnych obrotowych, nakoniec

d) komisanci z bransz handlu płodami i produktami ziemskiemi.

3. Prośby o przypuszczenie do służby zaopatrzenia mają zanosić jednoroczni ochotnicy, bądź po rozpoczęciu służby prezencyjnéj za pośrednictwem oddziału wojskowego, przy którym odbywają tę służbę, bądź téż pierwéj za pośrednictwem oddziału, który udzielił pozwolenia na przyjęcie, do państwowego Ministerstwa Wojny.

4. Do służby téj może być przypuszczoną tylko taka liczba ochotników, jakiéj podług normalnego w czasie pokoju stanu urzędników zaopatrzenia, z uwzględnieniem oraz znajdujących się może nadliczbowych, wymaga pozostająca jeszcze do pokrycia większa potrzeba ich w czasie wojny.

5. Jeźli przypuszczenie do służby zaopatrzenia zostanie dozwoloném, ma być ochotnik poprzednio przez ośm tygodni przy oddziale wojskowo kształconym, a potém — według każdorazowych rozporządzeń państwowego Ministerstwa Wojny — przydzielonym na resztę czasu służby prezencyjnéj do głównego (instrukcyjnego) powiatowego magazynu zaopatrzenia.

6. W ciągu téj służby pozostaje ochotnik w etacie swojego oddziału, i ma być przy nim jako przydzielony do służby przy dotyczącym zakładzie zaopatrzenia wykazywanym, po złożeniu zaś odpowiedniego examinu i utrzymaniu nominacyi na rezerwowego akcesistę zaopatrzenia przeniesionym do stanu rezerwowych urzędników zaopatrzenia.

7. Jeźli tacy ochotnicy nie złożą odpowiedniego examinu na rezerwowych urzędników zaopatrzenia, lub jeźli ich mianowanie na takich urzędników nie nastąpi z jakichbądź powodów, natenczas pozostają oni na czas swéj powinności wojskowéj i w miarę tejże obowiązanymi do służby w stanie zbrojnym.

§. 144.

Uchylenie prerogatyw ochotników w czasie wojny.

Od chwili, jak stała armia lub część jéj zostanie postawioną na stopie wojennéj i w tym celu rezerwa powołaną, tracą ochotnicy przynależni do dotyczących korpusów armii prawo do odkładania służby prezencyjnéj, jakotéż do wyboru załogi, i mają niezwłocznie stawić się na zawołanie.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 25. Octobr. 1870.

JOSEPHUS ALOJSIUS,
Episcopus Tarnoviensis.

Cyprianus Netuschill,
Cancellarius.

Tarnoviae, 1870. Typis A. Rusinowski, Typographi Episcopalis. Impensis Consistorii.